

คอร์รัปชัน ความท้าทายของไทย หลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558

ชนาวีชร อรุณรัตน์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กรมทรัพยากรน้ำ

ประชาคมอาเซียน

อาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN : Association of South East Asian Nations) ได้ก่อตั้ง ตามปฏิญญา กรุงเทพฯ ณ ประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 โดยตลอดเวลา 40 ปี อาเซียนได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับ ภายหลังจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2546 ณ เมืองบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ได้มีการลงนามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน และเห็นชอบร่วมกันในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2563 ภายใต้อกรอบความร่วมมือใน 3 ด้าน คือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ประชาคมการเมืองและความมั่นคง (ASEAN Security Community) และประชาคมทางสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Culture Community) อย่างไรก็ตาม ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2550 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ได้มีการเร่งรัดในการจัดตั้งให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2558¹

คอร์รัปชันและประเทศไทย

จากการรวมตัวของประเทศในประชาคมอาเซียน ทำให้เกิดตลาดร่วม (Common Market) โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และการลงทุนอย่างเสรี สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ มีการส่งเสริมความสงบสุขและความมั่นคงร่วมกัน รวมถึงการสร้างความร่วมมือในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองสวัสดิการทางสังคม และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม² สำหรับโอกาสที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยนั้น ประเทศไทยสามารถขยายการส่งออกสินค้าไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียน การเพิ่มโอกาสในภาคบริการและการท่องเที่ยวของไทย³ เกิดการจ้างแรงงานและเพิ่มศักยภาพในด้านฐานการผลิตอุตสาหกรรม รวมถึงเกิดความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Corridor Connectivity) และระบบ Logistic รองรับการค้าขนส่งสินค้า เนื่องจากประเทศไทยมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เป็นศูนย์กลางของความเชื่อมโยงในภูมิภาค⁴ อย่างไรก็ตาม ความเป็นไปได้ของโอกาสที่ได้รับจากการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ยังคงมีความแตกต่างตามเงื่อนไขความพร้อม และบริบทภายในของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสัมพันธ์กับปัญหาด้านการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเชื่อมโยงไปสู่การเพิ่มต้นทุนและสร้างอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ ทำให้เกิดการสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจและการใช้ทรัพยากรลดความน่าเชื่อถือของประเทศ และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการทุจริตคอร์รัปชัน สำหรับประเทศไทยนั้น แม้ว่าได้ให้ความสำคัญและพยายามแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในหลายปีที่ผ่านมา รวมถึงได้จัดตั้งหน่วยงานและองค์กรเพื่อติดตามตรวจสอบการกระทำทุจริต แต่ปัญหาคอร์รัปชันของประเทศมีแนวโน้มที่จะสูงมากขึ้น⁵ ซึ่งจากการรายงานผลการจัดอันดับค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 จนถึงปี พ.ศ. 2554 พบว่าค่าดัชนีดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ (ระดับ 32 จาก 100)⁶ โดยปัญหาการคอร์รัปชัน ได้นำไปสู่การสูญเสียมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล ไม่ต่ำกว่าปีละแสนล้านบาท ซึ่งสร้างความอ่อนแอ และลดศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในเวทีประชาคมอาเซียนเป็นอย่างมาก⁷ สำหรับกลุ่มอาชีพและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันสูงสุด 4 อันดับแรกของประเทศไทย คือ พรรคการเมือง ตำรวจ ข้าราชการและรัฐสภา โดยการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจะอยู่ในระบบการเมือง ในรูปแบบการเรียกรับสินบน และการใช้ระบบอุปถัมภ์⁵

นิยามและรูปแบบคอร์รัปชัน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้ให้นิยามของคอร์รัปชัน คือ “การทำลายหรือละเมิดจริยธรรม หรือธรรมเนียมปฏิบัติในการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ทำน้อยกว่าหรือไม่ดีเท่าที่กฎหมายระบุไว้ หรือแม้แต่ทำตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย แต่ใช้วิธีที่ผิดกฎหมาย”⁶ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2546 ให้คำจำกัดความหมายในมาตรา 4 ไว้ว่า “ทุจริตต่อหน้าที่” คือ การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งเหื่อนหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่นี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น⁸ และองค์กรระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (Transparency International : TI) ได้ให้นิยามของคำว่าคอร์รัปชันว่า “การใช้อำนาจในทางที่ผิด เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล ซึ่งจะทำให้เสื่อมเสียต่อตำแหน่งและหน้าที่”⁹ สำหรับรูปแบบการคอร์รัปชัน แบ่งได้ 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) การทุจริตเชิงนโยบาย 2) ทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ 3) การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง 4) การทุจริตในการให้สัมปทาน 5) การทุจริตโดยการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ (การทุจริตเชิงนโยบาย เป็นการทุจริตที่แยบยล โดยอาศัยรูปแบบของกฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรี)¹⁰

การตระหนักรู้และดัชนีวัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน

ประเทศในประชาคมอาเซียนมีความแตกต่างกันในความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน โดยจะพบว่าประเทศสิงคโปร์ได้สร้างจิตสำนึกและพัฒนาด้านการศึกษารวมถึงได้รณรงค์ป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ประเทศสิงคโปร์มีภาพลักษณ์ด้านความโปร่งใสเป็นอันดับแรกของเอเชียมาโดยตลอด¹¹ สามารถสะท้อนต่อการตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาด้านคอร์รัปชันของประชาชนในประเทศ สำหรับประเทศไทยนั้น มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC Poll, 2555) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในประเทศต่อปัญหาคอร์รัปชัน เกี่ยวกับคำถาม “หากรัฐบาลทุจริตแล้วทำให้ชาติรุ่งเรือง ประชาชนอยู่ดีกินดี และตนเองได้รับประโยชน์” ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับได้ถึง 68.5 เปอร์เซ็นต์ และการสำรวจความคิดเห็นของมหาวิทยาลัย UCISI ประเทศมาเลเซีย ประชาชนส่วนใหญ่ต่อต้านต่อการมีคอร์รัปชันภายในประเทศ

สำหรับเกณฑ์การประเมินและการวัดระดับคอร์รัปชันในระดับประเทศ องค์กรระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (Transparency International : TI) ได้พัฒนาดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index : CPI) ซึ่งเป็นดัชนีที่เป็นที่ยอมรับและใช้ประเมินสถานการณ์คอร์รัปชันในประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยดัชนีดังกล่าวนี้ ได้รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจการประเมินคอร์รัปชัน และนำมาจัดเรียงเพื่อแสดงอันดับความโปร่งใสของแต่ละประเทศ เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาการต่อต้านการทุจริตในการทำธุรกิจข้ามชาติ โดยมีค่าระดับ 1-10 (ระดับที่ 10 แสดงถึงการปราศจากปัญหาด้านการทุจริตคอร์รัปชัน) และในปี พ.ศ. 2555 ค่าระดับดัชนีดังกล่าวได้ปรับเป็น 0-100 โดยค่าระดับ 0 แสดงถึงการพบปัญหาคอร์รัปชันที่มาก และค่าระดับ 100 แสดงถึงการมีความโปร่งใสมาก¹² และจากการจัดอันดับปัญหาด้านคอร์รัปชันของประเทศในประชาคมอาเซียน ใน ปี 2556 พบว่า ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 5 โดยมีค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ที่ระดับ 35 โดยอันดับดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2555 ซึ่งประเทศไทยได้จัดอยู่ในอันดับที่ 4 มีค่าระดับ CPI อยู่ที่ 37 สำหรับประเทศที่มีการเพิ่มอันดับและมีค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ ประเทศพม่า ซึ่งได้เปลี่ยนอันดับจากอันดับ 10 ในปี พ.ศ. 2555 (ค่า CPI ระดับ 15) ไปเป็นอันดับ 9 ในปี พ.ศ. 2556 (ค่า CPI ระดับ 21)

Corruption Perceptions Index

2013

ASEAN	World	Country	Score
1	5	Singapore	86
2	38	Brunei	60
3	53	Malaysia	50
4	94	Philippines	36
5	102	Thailand	35
6	114	Indonesia	32
7	116	Vietnam	31
8	140	Laos	26
9	157	Myanmar	21
10	160	Cambodia	20

2012

ASEAN	World	Country	Score
1	5	Singapore	87
2	46	Brunei	55
3	54	Malaysia	49
4	88	Thailand	37
5	105	Philippines	34
6	118	Indonesia	32
7	123	Vietnam	31
8	157	Cambodia	22
9	158	Laos	21
10	172	Myanmar	15

Source: <http://cpi.transparency.org/cpi2013/results/>

รูปที่ 1 แสดงอันดับประเทศประชาคมอาเซียนและค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้พิจารณาถึงสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เป็นเงื่อนไขที่สำคัญต่อทิศทางการพัฒนาของประเทศ โดยมีมาตรการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่สำคัญ คือ การรวมกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน ซึ่งจะทำให้เกิดพลวัตในการขยายการเติบโตของโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ประเทศไทยจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในหลายด้าน สำหรับมิติภายในนั้น การบริหารจัดการ การพัฒนาประเทศและประสิทธิภาพโดยรวมของภาครัฐดีขึ้น แต่ขีดความสามารถในการป้องกันการทุจริตต้องปรับปรุง ปัญหาคอร์รัปชันยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา รวมถึงการบังคับกฎหมายไม่เคร่งครัดจริงจัง โดยจากดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันได้ชี้ให้เห็นว่ายังคงมีการทุจริตประหลดมิชอบและไม่โปร่งใสในระบบบริหารงานภาครัฐ ซึ่งนำไปสู่ความอ่อนแอและความไม่เป็นธรรมในมิติเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือของต่างประเทศที่มีต่อประเทศไทย ซึ่งจากสภาพการเปลี่ยนแปลงข้างต้นได้นำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้คือ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” มีเป้าหมายหลัก ในการทำให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลง สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลง และดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันไม่ต่ำกว่า 5.0 คะแนน¹³ ซึ่งเมื่อปรับค่าระดับที่ต้องการให้สอดคล้องกับค่าดัชนีที่องค์กรระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (TI) ได้ปรับค่าสูงสุดไว้ที่ 100 ค่า CPI ที่ต้องการของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2555 จะอยู่ในระดับไม่ต่ำกว่า 50 โดยค่าระดับดัชนีภาพลักษณ์ที่สะท้อนการชี้วัดปัญหาคอร์รัปชันนั้น อาจจะมีผลเชิงลบเกี่ยวกับค่าดัชนีดังกล่าวว่า เป็นดัชนีชี้วัดการคอร์รัปชันของทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ แต่ค่าดัชนีดังกล่าว เป็นดัชนีแสดงถึงการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการคอร์รัปชันของภาครัฐ (Public Sector) โดยภาครัฐในที่นี้มีความหมายรวมถึงหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งหมด (นักการเมือง ข้าราชการ ทหาร และตำรวจ) และจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ค่าดัชนีภาพลักษณ์ความโปร่งใส (CPI) ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2557 มีค่าอยู่ที่ 38 ซึ่งค่าดังกล่าวอยู่ในระดับใกล้เคียงค่าที่ได้รับในปี พ.ศ. 2555 และยังคงมีช่องว่างอยู่มากในความเป็นไปได้ของค่า CPI เป้าหมาย โดยประเทศสมาชิกอาเซียน (มาเลเซีย) ได้พัฒนาการแก้ปัญหาคอร์รัปชันในระดับดังกล่าวแล้ว (ค่าดัชนี CPI ของประเทศมาเลเซียในปี พ.ศ. 2557 มีค่าเท่ากับ 52)

การรวมกันของประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 นั้น ได้ก่อให้เกิดโอกาสมากมายแก่ประเทศสมาชิก อย่างไรก็ตาม ด้วยบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ โดยเฉพาะปัญหาคอร์รัปชัน ซึ่งได้เพิ่มอุปสรรคต่อการเข้าถึงโอกาสที่เกิดขึ้น เพิ่มช่องว่างและความเหลื่อมล้ำของสังคมจากการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เหมาะสม เกิดการสูญเสียรายได้ของประเทศ และบั่นทอนประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศ ในอีกด้านหนึ่ง การแสดงออกถึงความตระหนักรู้และค่านิยมของประชาชนในประเทศเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน ได้สะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของรัฐที่ยังไม่สามารถสื่อสารและแสดงถึงรูปธรรมอย่างชัดเจนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมถึงภาพลักษณ์ต่อต่างประเทศซึ่งสะท้อนจากค่าดัชนี CPI ได้บ่งบอกถึงศักยภาพและความท้าทายเบื้องต้นของประเทศไทย ในการเตรียมความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจากแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 ได้ทำให้เกิดความท้าทายใหม่ เกี่ยวกับประเด็นคำถาม ด้านวิสัยทัศน์ นโยบาย และการบริหารจัดการภาครัฐ ในการขับเคลื่อนประเทศ และแนวทางการพัฒนาประเทศ ภายใต้กรอบความร่วมมือดังกล่าว

สิงคโปร์กับการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน

ประเทศสิงคโปร์เป็นหนึ่งในสมาชิกประชาคมอาเซียน เมื่อพิจารณาถึงศักยภาพของประเทศแล้ว แม้ว่าประเทศมีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรธรรมชาติ แต่เป็นประเทศที่มีบทบาทอย่างมากต่อเศรษฐกิจโลก สามารถขยายฐานการค้าออกไปยังตลาดต่างประเทศ พัฒนาและลดข้อจำกัดในการนำเข้า รวมถึงการพัฒนาความเข้มแข็งด้านทรัพยากรมนุษย์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน¹⁴ จากปัญหาคอร์รัปชันที่แทรกแซงอยู่ในระบบการบริหารจัดการภาครัฐและเอกชน และได้กีดกร่อนการพัฒนาประเทศในอดีต สิงคโปร์ ภายใต้การนำโดย นาย ลี กวน ยิว ได้ปลูกจิตสำนึกและค่านิยมใหม่ให้กับประชาชนใหม่ ด้วยประโยคที่ว่า “การที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้นั้น จะต้องกำจัดคอร์รัปชันให้หมดจากประเทศ”⁵ นโยบายของสิงคโปร์ ได้ใช้การรณรงค์ การป้องกัน และปราบปรามคอร์รัปชัน ร่วมกับการทำงานของสำนักงานสอบสวนการกระทำอันเป็นการคอร์รัปชัน (Corruption Practices Investigation Bureau : CPB) การเปิดเผยข้อมูลทรัพย์สินและลงทุนของเจ้าหน้าที่รัฐทุกคน การทบทวนอัตราเงินเดือนที่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่รัฐ และการทบทวนแก้ไขกฎหมายต่อต้านคอร์รัปชันอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จ (Critical Success Factor-CSF) ดังกล่าวนั้น เกิดจากการตระหนักรู้และจิตสำนึกของผู้นำทางการเมืองที่ไม่ต้องการคอร์รัปชัน ไม่ต้องการพึ่งพานักการเมืองที่คอร์รัปชัน รวมถึงมีความตั้งใจและการทำจริงของผู้นำการเมือง (Political will) โดยผู้นำได้มุ่งมั่นในการสร้างค่านิยมใหม่ให้กับระบบภาครัฐและประชาชน ให้ความสำคัญต่อการอบรมข้าราชการใหม่แยกออกจากข้าราชการเก่า ที่ยอมรับการทุจริตไปแล้ว การอบรมเน้นเนื้อหาและแสดงให้เห็นถึงผลความเสียหายอย่างชัดเจนจากปัญหาคอร์รัปชัน รวมถึงวิธีการหลีกเลี่ยงไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำผิดรูปแบบต่างๆ ในอีกด้านหนึ่ง รัฐบาลสิงคโปร์ได้ออกกฎหมาย และเคร่งครัดในการใช้กฎหมาย มีมาตรการปราบปรามอย่างจริงจัง ลดโอกาสการคอร์รัปชัน ปรับเงินเดือนภาครัฐให้สูงเพื่อลดความเสี่ยงต่อการคอร์รัปชัน ลดอำนาจการตีความของเจ้าหน้าที่รัฐ เพิ่มการตรวจสอบ และบทลงโทษ เช่น “ผู้ใดก็ตามที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดในคดีคอร์รัปชันอาจถูกปรับเป็นเงินสูงถึง 100,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือราว 2.3 ล้านบาท และ/หรือ ทั้งปรับทั้งจำคุกได้สูงถึง 5 ปี ทั้งนี้ ถ้าการละเมิดกฎหมายนั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องของสัญญาภาครัฐหรือพัวพันกับสมาชิกสภาหรือสมาชิกในองค์กรภาครัฐโทษจำคุกอาจสูงถึง 7 ปี” รวมถึง บุคคลที่มีความผิดในคดีคอร์รัปชัน จะถูกศาลสั่งให้คืนเงินสินบน โดยศาลยังมีอำนาจในการริบทรัพย์ที่ได้มาโดยไม่ถูกต้อง เจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิดจะถูกไล่ออก งดรับบำเหน็จบำนาญ และผลประโยชน์จากการทำงาน หน่วยงานตรวจสอบ CPIB ซึ่งเป็นองค์กรอิสระในการตรวจสอบและปราบปราม จะคัดเลือกคนเก่งและมีคุณธรรมเข้าทำงาน พร้อมทั้งให้เงินเดือนสูง เป็นหน่วยงานขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี สามารถเข้าถึงข้อมูลหลากหลายและมีอำนาจการสอบสวนมาก อย่างไรก็ตาม หน่วยงานดังกล่าวได้ดำเนินการตรวจสอบและมีบทลงโทษเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานสูงเช่นกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการคอร์รัปชันในองค์กร รวมถึงการให้ข้อมูลและจัดช่องทางร้องเรียนแก่ประชาชน เพื่อร่วมต่อต้านการติดสินบน และการสร้างจิตสำนึกของประชาชน¹¹

โครงการปฏิรูปภาครัฐ Government Transformation Programme (GTP)

วิสัยทัศน์ของประเทศมาเลเซีย ในปี ค.ศ. 2020 “มาเลเซียจะเป็นประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมที่พึ่งพาตนเองได้ภายในปี 2020 พัฒนาภาพรวมของประเทศ ทุกส่วนของวิถีชีวิตพลเมือง ตั้งแต่เรื่องความเจริญมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ความสุขสมบูรณ์ในสังคม ประชาชนมีการศึกษาในคุณภาพระดับโลก การเมืองมีความมั่นคงและประเทศชาติประชาชนดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพทางจิตใจ” ซึ่งรัฐบาลมาเลเซียได้ประกาศในปี ค.ศ.2010 ถึงกรอบนโยบายและแผนการเปลี่ยนแปลงประเทศ เพื่อให้เป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายในปี ค.ศ. 2020 สำหรับการดำเนินการบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่ได้ตั้งไว้ มาเลเซียได้ดำเนินโครงการ เพื่อปฏิรูปการบริหารจัดการประเทศ (GTP)¹⁵ โดยการปฏิรูปดังกล่าว ได้มุ่งเน้นใน 7 ประเด็นหลัก ซึ่งได้รวมประเด็นด้านการต่อต้านคอร์รัปชัน และจากการสำรวจความเห็นของประชาชนในเรื่องดังกล่าว ประเทศมาเลเซียพบปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนในประเทศ 25 เปอร์เซ็นต์ ไม่คิดว่ารัฐบาลจะเอาจริงกับการต่อสู้เรื่องคอร์รัปชัน นอกจากนั้น ภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศมาเลเซียได้เลื่อนอันดับต่ำลงจาก อันดับที่ 39 ในปี พ.ศ. 2547 เป็นอันดับที่ 60 ในปี พ.ศ. 2554 (ปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2557 อยู่อันดับที่ 50 มีค่าระดับ CPI ที่ 52) รัฐบาลมาเลเซียได้มีความตั้งใจในการแก้ปัญหาอย่างจริงจังมากขึ้น¹⁶ จากการประเมินของหน่วยงานภาครัฐมาเลเซีย PEMUDAH ได้ประเมินว่ามาเลเซียได้สูญเสียเงินจำนวน 10 พันล้านริกกิตต่อปี การต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศมาเลเซีย เริ่มจากการปฏิรูปใน 3 ด้าน คือ หน่วยงานด้านกฎหมาย กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และคอร์รัปชันในระดับนักรการเมืองและนโยบาย รวมถึงได้นำดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) เป็นตัวชี้วัด (KPI) เพื่อทำให้เกิดการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในระดับต่างประเทศ¹⁷ และการจัดทำมาตรการป้องกันคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบ ซึ่งภายใต้กรอบ GTP จะมุ่งเน้นการปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลงานที่รวดเร็ว โดยมีประชาชนเป็นที่ตั้ง¹⁶ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “1 Malaysia, People First, Performance Now”¹⁵ ของประเทศ

จากนโยบายของประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามและความตั้งใจอย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน วิสัยทัศน์และผู้นำได้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมและผลักดันให้นโยบายเกิดผลสัมฤทธิ์ พร้อมทั้งการแสดงให้เห็นถึงการก้าวข้ามความเชื่อเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ แม้ว่าสองประเทศข้างต้น มีความแตกต่างกันในบริบทของประเทศ นโยบายของรัฐบาลที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ และเห็นผลเร็ว เป็นสิ่งหนึ่งที่ประเทศไทยสามารถเรียนรู้และถอดแบบแนวทางดังกล่าวได้ นโยบายรัฐใหม่ของสิงคโปร์ในการต่อต้านคอร์รัปชันได้มุ่งเน้นไปสู่การดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ ในระดับเจ้าหน้าที่ แนวทางที่น่าสนใจ คือ การแยกข้าราชการใหม่ออกจากข้าราชการเก่าที่คุ้นเคยกับการคอร์รัปชัน อบรมและสร้างจิตสำนึกให้เห็นผลเสียของคอร์รัปชันที่มีต่อประเทศ ส่งเสริมการหลีกเลี่ยงการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการคอร์รัปชัน ลดความเสี่ยงการคอร์รัปชันจากการเพิ่มเงินเดือนของภาครัฐให้เท่ากับภาคเอกชน รวมถึงการสร้างแนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร มุ่งเน้นให้เกิดการเติบโตในสายอาชีพอย่างชัดเจน มีความมั่นคงและภูมิใจต่อการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในส่วนนโยบายและองค์กรที่เกี่ยวข้องนั้น นโยบายของประเทศจำเป็นที่จะต้องประเมินและทบทวนพิจารณาค้นหาแนวทางใหม่ ให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ รวมถึงเพิ่มศักยภาพหน่วยงานตรวจสอบคอร์รัปชันและการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งการประเมินทัศนคติของประชาชน ซึ่งรัฐบาลมาเลเซียได้สื่อสารอย่างชัดเจน ที่จะเป็รัฐบาลที่เอาจริงกับการต่อสู้เรื่องคอร์รัปชัน โดยมีประชาชนเป็นที่ตั้ง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน สำหรับประเทศไทยนั้น เป็นประเทศที่มีศักยภาพ และมีบริบททั้งด้านองค์กร นโยบาย และบุคลากรด้านการต่อต้านคอร์รัปชันไม่แตกต่างจากประเทศสมาชิกอาเซียน การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 ได้ทำให้เกิดความท้าทายและโอกาสใหม่ๆ ในการเปลี่ยนแปลงประเทศไปสู่ประเทศปลอดคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็จริงได้ จากความพยายามและตั้งใจในการปฏิรูปประเทศ

เอกสารอ้างอิง

1. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2555, ถาม ตอบ รอ บัญชี AEC 360 : ASEAN Economic Community 2015, กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
2. วารสารร่วมพหุภพ มหาวินยาลัยกรีก, 2555, โอกาสและความเสี่ยงของประเทศไทยเมื่อมีการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. 2558, มหาวินยาลัยกรีก
3. กองอาเซียน 3 กรมอาเซียน, 2555, ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, กรมอาเซียน, กระทรวงการต่างประเทศ, อ้างอิงจากเว็บไซต์: <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/asean-media-center-20121204-123208-703246.pdf>
4. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2555 ประเทศไทยในกระแส AEC: มายาคติ ความเป็นจริง โอกาสและความท้าทาย (ASEAN Economic community: Myths, Reality, Potentials, and Challenges) การสัมมนาวิชาการ ประจำปี 2555, สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย อ้างอิงจากเว็บไซต์: http://tdri.or.th/wp-content/uploads/2012/11/paper_1_ST_Ye20121.pdf
5. สถาบันอนาคตแบบอนาคตประเทศไทย (Future Innovation Thailand Institute), 2557, คอร์รัปชัน หลุมดำประเทศไทย พฤติกรรมเคยชินที่ทำลายไทยโดยไม่รู้ตัว, อ้างอิงจากเว็บไซต์: <http://fit.or.th/news-publications/>
6. จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์, 2556, แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย (The Trend of Corruption in Thailand) สำนักกฎหมาย, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, อ้างอิงจากเว็บไซต์: http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/download/article/article_20131025135448.pdf
7. ศิริวรรณ มนอักระผดุง, (Siriwan Monataraphadung) 2555, สถานการณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย: The situation of corruption in Thailand, วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2555
8. กรมชลประทาน, 2558, ภัยจากการทุจริตคอร์รัปชัน, กรมชลประทาน, อ้างอิงจากเว็บไซต์: http://kromchol.rid.go.th/person/saisaad/report_plan54/file-4.pdf
9. Transparency International (IT), 2014, What we do, Transparency International, อ้างอิงจากเว็บไซต์: <http://www.transparency.org/whatwedo/>
10. พลตรี ก้องเกียรติ พลพันธ์และคณะ, 2556, สรุปสาระจากการบรรยายของวิทยากร, การประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “โรงเรียนสุจริต” ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปี พ.ศ. 2557 ระหว่างวันที่ 23-25 ธันวาคม 2556 ณ โรงแรมภูเขางาม รีสอร์ท จ.นครนายก
11. ศิริวรรณ มนอักระผดุง, (Siriwan Monataraphadung) 2555, ปัญหาการคอร์รัปชันของไทย กรณีศึกษา สิงคโปร์และฮ่องกง (The Problem of Corruption in Thailand : Case Study of Singapore and Hong Kong) สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
12. กล้านรงค์ จันทิก, 2556, การสร้างความโปร่งใสสู่ประชาคมอาเซียน, การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ เรื่อง ท้องถิ่นไทยก้าวไปสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558, 16 มกราคม 2556, อ้างอิงจากเว็บไซต์: <http://admgo.net/pdf/1361269101.pdf>

13.สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559, สำนักนายกรัฐมนตรี, อ้างอิงจากเว็บไซต์:

<http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=395>

14.กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2557, สิงคโปร์: ผู้นำด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ, Policy Brief, สำนักอาเซียน, กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

15. Office of The Prime Minister of Malaysia, 2557, Executive summary, Government Transformation Programme , The Roadmap, Office of The Prime Minister of Malaysia, อ้างอิงจากเว็บไซต์: <http://www.pmo.gov.my/GTP/index.php>

16.ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ, 2557, มาเลเซีย และการผงาดสู่ความเป็นชาติที่ร่ำรวยภายในปี 2020, ธนาคารกสิกรไทย, อ้างอิงจากเว็บไซต์: https://www.scebic.com/THA/document/topic_mb_malaysia_2013/ref:insight_2014_connectivity002

17. Unit Pengurusan Prestasi Dan Pelaksanaan (PEMANDU), 2553, 1 Malaysia, Government Transformation Programme, The Roadmap, (PEMANDU), อ้างอิงจากเว็บไซต์:<http://jpt.moe.gov.my/eng/RUJUKAN/GTP%20Roadmap.pdf>